

Lectures recomanades

Los enemigos del comercio (vol I-II)

Antonio Escohotado

Una de les grans novetats dels grans llibres, en majúscules, de filosofia política, economia i història és la obra magna del pensador i filòsof **Antonio Escohotado**, "*Los enemigos del comercio*", amb el suggerent subtítol de "*la historia moral de la propiedad privada*" (Espasa, Vol I y II, 2008, 2013). És tracta d'una obra molt extensa, molt ambiciosa, escrita durant un llarg període de temps de més de deu anys per part de l'autor i que vol ser un repàs als enemics del comerç, per l'autor sinònim també de llibertat, i també els enemics de la *realitat*.

Recordem poc, diu Escohotado, per a qui la història és una disciplina imprescindible, sense la qual no es pot entendre, al menys una mica, els conflictes presents. L'obra, estructurada en dos volums, suposa un tractat històric ric en fonts documentals i que abasta les diferents civilitzacions humanes, analitzant el seus períodes àlgids i també el seu declivi, explicant sempre els per què dels canvis i oferint una explicació ancorada en el binomi valors/institucions, en línia a altres obres preeminentes com "*La virtud burguesa*" de **Diede McCloskey**. En definitiva, Escohotado ens recorda un cop i un altre com la prosperitat, el progrés, la bellesa i tot el que considerem bo, ha anat lligat de forma ineluctable al concepte de llibertat, de respecte a la vida i la propietat, i amb les primeres revolucions *pre-modernes* també amb l'imperi de la llei la separació de poders. Tots aquestes invencions, institucions humanes, van néixer, precisament, per protegir la propietat, la llibertat i el comerç, tres paraules que, segons Escohotado, poden funcionar com sinònims.

La història de la religió, ens diu l'autor, és la història dels somnis; l'economia és la història de la realitat. Escohotado senyala com el món ha estat meravellat, en gran part de la seva història per guerrers i clercs, i no va ser fins el segle XII-XIII amb la revolució comercial, que la realitat del negoci va anar substituïnt poc a poc els somnis d'herois guerrers. El mercat i el comerç són pau, són cooperació voluntària, és realitat petita, del dia a dia. No són grans gestes, sinó petites heroïcitats constants. És l'ètica de la llibertat, és la disciplina burgesa de saber adaptar el nostre comportament al què demanant els demés, sense imposicions. Hem de fer els nostres productes i oferir els nostres serveis segons ens demanin en un ordre social basat en l'intercanvi voluntari en front la imposició de l'Estat o les armes.

Es tracta d'un llibre molt ambiciós que uneix tres disciplines: la història, l'economia i la filosofia. Aquesta última molt important, ja que el llibre no defuig l'ambició de donar una explicació al caràcter cíclic que té la història de les civilitzacions humanes on es convinent períodes de plenitud, on la llibertat i el comerç han florit, i d'altres períodes més negres on els homes hem decidit ignorar els comportaments, les pautes i les idees que ens fan progressar.

El rere fons del llibre és clar i contundent: el progrés, la llibertat, la pau, són el resultat natural quan un gruix de la població defensa aquests valors; en última instància el creixement i el benestar depèn de nosaltres. Per Escohotado, la nostra història no és lineal pel fet de què la llibertat—el comerç— ens fa por; ens fa por gestionar la responsabilitat individual, la possibilitat d'equivocar-nos i de que els altres no s'equivoquin, a l'hora de exercir la nostra llibertat. És per això que, sovint, preferim no tenir que triar, no tenir que assumir aquesta responsabilitat, i ens amaguem afavorint noves formes de societats *sublims* que permeten viure sense la incomoditat d'haver de pensar.

La lectura provocadora, erudita, lúcida, essencialment moral, i ben estructurada de Escohotado es fa especialment interessant en un moment com l'actual on les temptacions estatistes, els somnis de la sobre exaltació de la política—en minúscules— per sobre la realitat del comerç i de l'economia sembla que revifem, resulta del tot recomanable. És fàcil veure en cada una de les pàgines del llibre reflexes amb el què està passant avui. Al final que no és l'estudi de la història sinó l'estudi de la comèdia humana: els escenaris són canviants però les passions i les realitats humanes són les mateixes.